

College voor Toetsen en Examens

AARDRIJKSKUNDE VWO

VAKINFORMATIE STAATSEXAMEN 2022

Versie: 1 april 2021

De vakinformatie is vastgesteld door het College voor Toetsen en Examens (CvTE). Het CvTE is verantwoordelijk voor de afname van de staatsexamens voortgezet onderwijs en draagt zorg voor de kwaliteit en het niveau van de examens.

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is belast met de praktische uitvoering en organisatie van de staatsexamens. Met vragen over deze vakinformatie kun je contact opnemen met de afdeling Examendiensten van DUO: (050) 599 89 33 of staatsexamens@duo.nl.

Inhoud

1 Algemene opmerkingen	4
2 Examenprogramma	4
3 Centraal examen	5
4 College-examen	5
4.1 Mondeling examen	5
5 Berekening eindcijfer	6
Bijlage 1 Beschrijving examenstof	7

1 Algemene opmerkingen

- Een staatsexamen bestaat voor de meeste vakken uit een centraal examen (identiek aan dat van de reguliere scholen) en een college-examen.
- Het staatsexamen aardrijkskunde vwo bestaat uit een centraal examen (paragraaf 3) en een college-examen. Het college-examen is een mondeling¹ examen (paragraaf 4.1).
- Je kunt je voorbereiden met behulp van een lesmethode.
- Bij het centraal examen is geen atlas meer toegestaan. Voor het mondeling examen moet je wel een atlas meenemen. Hierbij kun je kiezen uit of de Grote Bosatlas 55e druk (inclusief het aanvullend katern) of de Alcarta-atlas.
- Oefenmateriaal voor het examen staat op de site van DUO onder 'Oefenen voor het staatsexamen vo' en ook op [examenblad.nl](https://www.examenblad.nl).
- In het document 'Toegestane hulpmiddelen' (op de site van DUO) staat welke hulpmiddelen je zelf naar het examen moet meenemen.

2 Examenprogramma

Het examenprogramma is verdeeld in domeinen en subdomeinen. De beschrijving van de (sub)domeinen staat in [Bijlage 1](#).

In onderstaande tabel geven de kruisjes (x) aan in welk examen de (sub)domeinen getoetst kunnen worden.

aardrijkskunde vwo		centraal examen	mondeling examen
<i>domeinen</i>	<i>subdomeinen</i>		
A. vaardigheden	geografische benadering	x	x
	geografisch onderzoek		x
B. wereld	samenhang en verscheidenheid in de wereld	x	x
	mondiaal verdelingsvraagstuk		x
C. aarde	de aarde als natuurlijk systeem; samenhangen en diversiteit	x	x
	mondiaal milieuvraagstuk		x
D. gebieden (Zuid-Amerika)	afbakening en gebiedskenmerken	x	x
	actuele vraagstukken		x
E. leefomgeving	nationale en regionale vraagstukken	x	x
	regionale en lokale vraagstukken		x

¹ zie *Filmpjes mondeling staatsexamen* op de site van DUO onder staatsexamen vo, In het kort, College-examen

3 Centraal examen

Het centraal examen toetst de vaardigheid van de geografische benadering van vraagstukken (zie [2 Examenprogramma](#) en [Bijlage 1](#)). De onderwerpen betreffen samenhangen en verschillen in de wereld, op aarde en op regionaal niveau. Zorg ervoor dat je de gebiedskenmerken van **Zuid-Amerika** kent en op de hoogte bent van de nationale en regionale vraagstukken in Nederland. Bij het centraal examen is geen atlas meer toegestaan.

opdracht	schriftelijk beantwoorden van vragen
tijdsduur	180 minuten
cijfer	A

4 College-examen

4.1 Mondeling examen

Het mondeling examen omvat **alle** (sub)domeinen uit het [examenprogramma](#). Zorg ervoor:

- dat je meeneemt: Grote Bosatlas 55e druk inclusief aanvullend katern, óf de Alcarta-atlas
- dat je goede topografische kennis bezit (en geoefend hebt met legenda, registers en bladwijzers in de atlas)
- dat je op de hoogte bent van actuele ontwikkelingen

Voor aanvang van het examen krijg je in het voorbereidingslokaal een casus (een artikel en/of afbeelding) met een opdracht. Je mag aantekeningen maken en deze gebruiken bij het examen.

Bij het mondeling examen wordt aandacht besteed aan:

1. het beantwoorden van vragen over de casus. De vragen gaan over ruimtelijke verschijnselen, processen en structuren in concrete regionale contexten. Je moet wat je weet ook kunnen toepassen in andere regionale contexten.
2. het beantwoorden van vragen en het oplossen van vraagstukken die betrekking hebben op de overige examenstof. Hierbij wordt ook nagegaan of je de kennis en vaardigheden kunt toepassen in andere regionale contexten dan die van de casus. Ook kaartvaardigheden kunnen worden getoetst.

	voor aanvang van het mondeling examen	mondeling examen	
opdracht	bestuderen van de casus en beantwoorden van de vragen	bespreking vraagstukken naar aanleiding van de casus	beantwoorden van vragen overige examenstof/ kaartvaardigheden
tijdsduur	20 minuten	ca. 10 minuten	ca. 30 minuten
		totaal 40 minuten	
deelcijfer		a	b

5 Berekening eindcijfer

examenonderdeel	weging	cijfer per onderdeel (afgerond op één decimaal)	eindcijfer (afgerond op een geheel getal)
centraal examen	1	A	(A+B) gedeeld door 2
mondeling examen		B	
- deeltcijfer a	0,2		
- deeltcijfer b	0,8		

Bijlage 1 Beschrijving examenstof

Domein A: Vaardigheden

Geografische benadering

Je kunt de geografische benadering adequaat hanteren.

Je kunt in dit verband:

- geografische informatie selecteren, verwerken en weergeven;
- geografische vragen herkennen en zelf formuleren;
- de geografische werkwijzen toepassen bij het formuleren en beantwoorden van geografische vragen.

Geografisch onderzoek

Je kunt een geografisch onderzoek opzetten, uitvoeren, presenteren en evalueren:

- op basis van een geografische onderzoeksvraag en een gestructureerd plan van aanpak;
- met gebruikmaking van de geografische werkwijzen en primaire data;
- zo mogelijk aansluitend op onderdelen van het examenprogramma, vooral de domeinen B, C en E.

Domein B: Wereld

Samenhang en verscheidenheid in de wereld

Je kunt ten aanzien van samenhang en verscheidenheid in de wereld:

- de begrippen 'mondialisering' en 'tijdruimtecompressie' in onderling verband en vanuit een geografisch perspectief analyseren;
- mondiale spreidingspatronen van economische, culturele, demografische, sociale en politieke verschijnselen beschrijven, in hoofdlijnen verklaren en aan elkaar relateren;
- grootstedelijke gebieden in een nader aan te wijzen postindustriële land analyseren in het licht van processen van mondialisering.

Mondiaal verdelingsvraagstuk

Je kunt vanuit het perspectief van het onderwerp 'Samenhang en verscheidenheid in de wereld':

- het vraagstuk beschrijven en analyseren als een maatschappelijk verdelingsvraagstuk;
- actuele discussies over het vraagstuk kritisch beoordelen en relaties leggen met relevante natuurlijke factoren;
- beleid beoordelen dat is gericht op het oplossen van het vraagstuk op macroregionale schaal.

Domein C: Aarde

De aarde als natuurlijk systeem; samenhangen en diversiteit

Je kunt met betrekking tot de aarde als natuurlijk systeem:

- de aarde als een uniek natuurlijk systeem beschrijven en deze kennis toepassen bij het analyseren van veranderingen aan het aardoppervlak op verschillende ruimte- en tijdschalen;
- de kenmerken van landschapszones op aarde en de veranderingen hierin beschrijven, analyseren en aan elkaar relateren;
- de natuurlijke en landschappelijke kenmerken van een nader aan te wijzen fysisch-geografische macroregio in onderlinge samenhang en in relatie tot de samenlevingen in de betreffende macroregio analyseren.

Mondiaal milieuvraagstuk

Je kunt vanuit het perspectief van het onderwerp 'De aarde als natuurlijk systeem':

- het vraagstuk beschrijven en analyseren als natuurlijk vraagstuk;
- actuele discussies over het vraagstuk kritisch beoordelen, daarbij onderscheid maken tussen oorzaken en gevolgen en relaties leggen met relevante maatschappelijke factoren;
- beleid beoordelen dat is gericht op het oplossen van het vraagstuk op macroregionale schaal.

Domein D: Gebieden (Zuid-Amerika)

Afbakening en gebiedskenmerken

Je kunt ten aanzien van de macroregio Zuid-Amerika:

- de afbakening van Zuid-Amerika analyseren, gebruikmakend van combinaties van relevante kenmerken;
- een geografische vergelijking maken tussen Zuid-Amerika en een andere ontwikkelingsregio in de wereld op grond van relevante kenmerken;
- de ontwikkelingsprocessen in Zuid-Amerika in hoofdlijnen aangeven en verklaren met gebruikmaking van economische, politieke, sociaal-culturele, fysisch-geografische, historische, interne en externe factoren.

Actuele vraagstukken

Je kunt actuele vraagstukken van Zuid-Amerika vanuit een geografisch perspectief beschrijven, analyseren en verklaren. Het betreft:

- milieuvraagstukken samenhangend met het gebruik van natuurlijke hulpbronnen en natuurlijke gevaren samenhangend met natuurrampen;
- kenmerken van de hedendaagse ontwikkeling in de steden en op het platteland van Zuid-Amerika, samenhangend met het proces van mondialisering;
- conflicten in Zuid-Amerika, voor zover ze verband houden met de etnische en culturele diversiteit in de regio.

Domein E: Leefomgeving

Nationale en regionale vraagstukken

Je kunt je een beargumenteerde mening vormen over:

- actuele vraagstukken van overstromingen en wateroverlast in Nederland;
- actuele ruimtelijke en sociaaleconomische vraagstukken van stedelijke gebieden in Nederland. Je betreft bij beide soorten vraagstukken aspecten van duurzame ontwikkeling en plannen voor de ruimtelijke inrichting van Nederland.

Regionale en lokale vraagstukken

Je kunt lokale en regionale ruimtelijke vraagstukken beschrijven en analyseren en je daarover een beargumenteerde mening vormen.

Een uitgebreide beschrijving van de examenstof is te vinden:

- in de syllabus op examenblad.nl, 2022, vwo, aardrijkskunde
- in de handreiking van SLO.nl, handreiking schoolexamen aardrijkskunde havo-vwo

